

УДК 272. 732.4-675.

[http://orcid.org/0000 – 0003 – 4737 – 175](http://orcid.org/0000-0003-4737-175)

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ НА СХОДІ УКРАЇНИ (КІНЕЦЬ ХХ – поч. ХХІ ст.)

Е.В. Мараховська, кандидат філософських наук, доцент, Харківська державна академія культури

У просторі сучасної культури й суспільства актуалізується питання діалогу між різними етносами, традиціями та конфесіями. Саме діалог культур сприяє вирішенню багатьох проблем планетарного масштабу – екологічних, економічних, морально-етичних тощо. Найбільш важливою умовою самозбереження полікультурної сучасної цивілізації є внутрішній діалог між культурами, який буде сприяти культурному взаємообміну, взаємодії культур у світовому масштабі. У процесі розвитку діалогу культур значне місце посідає релігія. Історія рясніє багатьма прикладами нетерпимого ставлення релігій одна до одної. Проте у сучасному світі поширюється тенденція толерантності: все більше людей переконується у необхідності мирної співпраці культур і релігій. Певні релігії та конфесії усе частіше розпочинають свою діяльність на тих територіях, які історично належали іншим спільнотам. Таким регіоном є схід України, більшість вірян сповідають тут православну віру. Проте, починаючи з 90-х років ХХ ст. у східній частині України відроджуються структури Римо-католицької церкви. Треба зазначити, що вони існували і у дожовтневі часи, проте обслуговували іноземців чи їхніх нащадків. Місцеве православне населення не мало права навертатися на католицьку віру, таке діяння було кримінальним злочином. Сьогодні ситуація принципово інша: сучасне суспільство сповідує ідеї свободи віросповідання. Тепер католиком може стати будь-яка людина за власним бажанням і католицькому кліру доводиться працювати з вірянами, світгляд яких сформувався у межах іншої культурної традиції. Тому місцева римо-католицька ієрархія намагається віднайти адекватні методи інкультурації у східноукраїнський соціум.

Ключові слова: Римсько-католицька церква, інкультурація, толерантність, полікультурність, поліконфесійність.

Філософське осмислення поліконфесійності та полікультурності України є одним з головних завдань сучасного гуманітарного дискурсу. Особливо це стосується процесу відродження різних релігійних спільнот, які не є широко поширеними в Україні. Історія римо-католицизму на наших землях налічує близько тисячі років, спочатку це були нечисленні контакти князівської верхівки з представниками латинської церкви, направлялися посольства до західних держав з метою ознайомлення з латинським церковним віровченням та політикою цих держав. З політичних причин християнство було прийняте Київською Руссю в його східній, візантійській версії, проте контакти з західним світом не припинилися. Особливо вони активізувалися у період занепаду київського престолу, коли територіальне поло-

ження галицько-волинської землі спонукало налагодженню контактів з католицьким Заходом. Ці контакти постійно підтримувалися й набували нових форм. Деякі дослідники вважають, що за часів правління князя Данила Галицького церква в його державі визнавала верховенство римського папи. Територія Галицько-Волинського князівства історично стала однією з перших українських земель, де оселялися численні колоністи з Заходу, які зміцнювали позиції Римо-католицької церкви в Україні. Стосовно положення римо-католиків в Україні в літературі існує принаймні дві думки: перша – римо-католицизм є чужою конфесією для українців, впливовий стан Католицької церкви на українських землях пов'язаний лише з політичною активністю сусідніх держав – Польщі, Угорщини, Литви. Представники другої лінії вважають, що початки католицизму в Україні мають автохтонні корені [5]. Ця позиція підтримується місцевим римо-католицьким духовенством, яке прагне укорінитися у конфесійній структурі українського суспільства. Латинська церква в Україні практично не поширює культ західних святих, які майже не відомі українським вірянам, а намагається укорінити у свою літургійну практику вшанування святих нерозділеної церкви (до 1054 р.) або православних святих. Так, велика княгиня київська Ольга і Володимир Великий, знаходяться у римо-католицьких святцях на підставі того, що вони жили й вшановувалися як святі ще до формального розділення церков. Покровителями сучасної Харківсько-Запорізької дієцезії Римо-католицької церкви проголошено святих Кирила і Мефодія, які символізують єдність християнського Заходу й Сходу, водночас вони є фундаторами слов'янської мовно-культурної ідентичності, ця ідентичність не заперечується, а, навпаки, пропагується римо-католицизмом на теренах України. Водночас римо-католики намагаються ознайомити пересічних українських вірян з надбанням західно-християнської традиції, особливостями її розвитку. Шлях Римо-католицької церкви у новітній історії України, а особливо її східних регіонів, був доволі складним.

Започаткований в середині 80-тих рр. ХХ ст. курс перебудови радянського суспільства ознаменував початок краху тоталітарного режиму, що відкривало новий шанс відродженню релігійного життя переслідуваних та повністю заборонених церков. В першу чергу це стосувалося Греко-Католицької церкви. У 1987р. у офіційній радянській пресі з'явилися публікації стосовно проблем українських греко-католиків. У тому ж 1987 році був оприлюднений відкритий лист до вищих представників радянської влади, підписаний двома підпільними греко-католицькими єпископами й групою священників з вимогою легалізувати Греко-Католицьку церкву.

Як відомо, переломним моментом у ставленні радянського режиму до релігії й церкви стала важлива дата – тисячоліття хрещення Русі, що святкувалося у 1988 р. Пом'якшення жорсткої політики радянської влади перш за все стосувалось Російської Православної церкви. Радянський керівник, що й започаткував курс на перебудову, Михайло Горбачов, прийняв у Кремлі Патріарха Московського і всієї Русі Пимена, за участю властей були організовані урочисті святкування, найбільші у Москві й Ленінграді. Україна, землі якої перші прийняли християнство, була представлена другорядно і опинилася на периферії офіційного державно-церковного святкування. Тоді ж вперше до Радянського Союзу прибула делегація Ватикану на чолі з державним секретарем кардиналом Агостіно Казароллі. Радянському керівництву був переданий особистий лист від папи Іоана Павла II, що започаткувало офіційні контакти між Апостольським престолом і СРСР.

Оскільки, не зважаючи на політичну відлигу, проблема українських греко-католиків на той час ще не була вирішена, а їхня Церква ще не була легалізована, то головні ювілейні урочистості відбулися поза межами України. Греко-католицький єпископат з діаспори зібрався в Римі, щоб на чолі з римським папою спільно відсвяткувати тисячоліття хрещення Київської Русі. Як відомо, греко-католики вважають датою заснування своєї церкви не Берестейську унію, а подію хрещення Русі. Такі ж урочистості за участю українських і польських єпископів відбувалися у вересні 1988 р. на

Ясній Горі в польському місті Ченстохові біля однієї з найвідоміших у християнському світі ікон Богородиці. Від цього часу католики обох обрядів на теренах колишнього СРСР розпочали процес відродження церковних структур, навчальних закладів і власної релігійно-просвітницької діяльності. А 16 січня 1991 року Папа Іоан Павло II офіційно відновив Католицьку Церкву в Україні. Як відомо, у Радянському Союзі Католицька церква латинського обряду, хоча й не була заборонена, як Греко-католицька, проте зазнавала значних труднощів у виконанні своїх завдань, її діяльність всіляко обмежувалася. Брак ієрархічної структури, а також відсутність можливості підготовки священників, звужували цю конфесію до поодиноких островків релігійного життя, функціонування яких все важче було підтримувати. Траплялося, що один священник мусив обслуговувати кілька парафій, які могли бути розсіяні в різних областях України. Про нормальне виконання священниками своїх обов'язків не було й мови. В східних регіонах, зокрема в Харкові й Харківській області, до 1991 не було жодного діючого римо-католицького храму, а в харківському кафедральному соборі Успіння Пресвятої Богородиці розміщувалося обласне управління кінопрокату. Важливе рішення папи після зустрічі з Президентом СРСР Михайлом Горбачовим надало можливість призначити в єпархії католицьких єпископів двох обрядів. До Львова з-за кордону повернулись Верховний архієпископ Греко-Католицької Церкви кардинал Мирослав Іван Любачівський та митрополит латинського обряду архієпископ Мар'ян Яворський. До Кам'янця-Подільського було призначено о. Яна Ольшанського МІС та Житомира – о. Яна Пурвінського. Львів також отримав двох єпископів-помічників – о. Рафала Керницького OFM Conv та о. Маркіяна Трофим'яка. Львівська архідієцезія не мала єпископа з 1946 року, коли архієпископ Євгеній Базяк був депортований до Польщі. Кам'янець-Подільська єпархія, зруйнована царатом, відродилась на короткий час 1918 року, проте потім була ліквідована більшовиками. Те ж саме відбулось і з Житомирською дієцезією, яка в 1998 році була перейменована на Київсько-Житомирську. Після 1991 року життя Римо-

католицької Церкви в Україні почало поступово розвиватись матеріально і духовно. Були створені духовні семінарії спочатку в Кам'янець-Подільській єпархії, потім – у Житомирській та наприкінці 1995 року – у Львівській архідієцезії. У 1993 році папа Іоан Павло II заснував Апостольську адміністрацію Закарпаття, 1998 року відновив діяльність Луцької єпархії, а 2002 року створив Мукачівську дієцезію. Аналогічним чином 4 травня 2002 року папа заснував Одесько-Сімферопольську та Харківсько-Запорізьку єпархії. Важливою звісткою для України стало призначення у 2001 році двох католицьких кардиналів у Львів – Любомира Гузара та піднесеного до гідності кардинала 'in pectore' ('у серці') Папи ще 1998 року Мар'яна Яворського. А офіційний візит Папи Іоана Павла II в Україну з 23 по 27 червня 2001 року з одного боку був нагородою для католиків України за вірність Святому Престолу у часи атеїзму, а з іншого спонукав широкий український загаль звернутися до духовного та культурного надбання західної християнської традиції. 4 травня 2002 року Папа Іоан Павло II прийняв сміливе рішення про створення двох нових римо-католицьких єпархій у східній та південній частинах України, адже тодішні єпископи, яких відділяла від вірян і духовенства понад тисяча кілометрів, просто фізично не спроможні були досконало й в усій повноті пізнати умови праці духовенства та потреби вірян. Так були створені тоді Харківсько-Запорізька дієцезія, виділена із Київсько-Житомирської та Кам'янець-Подільської, та Одесько-Сімферопольська, утворена із частини Кам'янець-Подільської дієцезії. Створення цих великих дієцезій підготував тодішній Апостольський нунцій в Україні архієпископ Нікола Етерович. На сучасному етапі історії Римо-католицької церкви в Україні постать Ніколи Етеровича посідає значне місце. Він є відомим діячем сучасної Римо-католицької церкви, який виступає за збереження традиційних цінностей, опонентом західного релятивізму та лібералізму. У 2004 р. Етерович отримав Орден князя Ярослава Мудрого 5-го ступеня. Католицький ієрарх закінчив у 1977 р. Григоріанський університет і Папську церковну академію (1980, ступінь доктора) в Римі. Відтоді працював

на дипломатичній службі Святого Престолу. В 1990–99 рр. був радником секції зв'язків з іноземними державами Державного секретаріату Ватикану. 22 травня 1999 р. був призначений апостольським нунцієм в Україну, 10 липня 1999 р. висвячений на єпископа та призначений титулярним архієпископом Сисакським. Нікола Етерович брав активну участь у підготовці вищезгаданого візиту папи Іоана Павла II в Україну в 2001 р. Від лютого 2004 р. займає посаду генерального секретаря Синоду єпископів Римо-католицької Церкви (Ватикан). На початку двохтисячних Етерович написав книги «Святий Престол і Україна» та «Дорогами України», у яких осмислює процес відродження РКЦ в Україні, стосунки Ватикану з Україною. Етерович брав участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Слово Боже у житті та місії УГКЦ» (Львів, 2009), він пропагував активізацію контактів між Святим Престолом і Україною, залучення католиків нашої країни у загальносвітову діяльність Римо-католицької церкви.

Першими єпископами новостворених дієцезій були призначені досвідчені духовні особи. Кафедру у Харкові посів єпископ Станіслав Падевський OFM Сар, котрий чотири роки працював єпископом-помічником в Кам'янці-Подільському та п'ять років у Львові. Одеську ж кафедру очолив багаторічний настоятель парафій св. Анни в м. Барі та Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії у м. Мурафі на Вінничині отець-прелат Броніслав Бернацький. Варто додати, що тоді ж було призначено також нового єпископа в Кам'янець-Подільський, ним став тодішній місцевий єпископ-помічник Леон Дубравський OFM, замінивши єпископа-ординарія Яна Ольшанського МІС, котрий відійшов на заслужений відпочинок. Окрім того, єпископами-помічниками Львівськими стали префект Львівської Вищої Духовної семінарії св. Йосифа у Брюховичах отець Леон Малий та канцлер Львівської курії отець-прелат Мар'ян Бучек, котрий потім у 2007-2014 роках був єпископом Харківсько-Запорізьким. Сьогодні Римо-Католицька Церква в Україні має 7 дієцезій, 3 дієцезіальних Вищих

Духовних семінарії, 2 Неокатехуменальних семінарії «Redemptoris Mater». Функціонує також кілька Теологічних інститутів, які навчають світських та духовних осіб. В Україні, зокрема на її сході працюють представники провінцій чоловічих і жіночих орденів і згромаджень. Існує декілька реколекційних домів, осередки відпочинку Caritas-Spes, споруджено нові костели та парафіяльні чи монастирські будинки. В дієцезіях України працюють 7 єпископів-ординаріїв, 5 єпископів-помічників та 4 єпископа-емерита. В душпастирстві служить багато дієцезіальних та чернечих священників, а також багато сестер-монахинь. Згідно з обрахунками Церкви загальне число католиків латинського обряду в Україні сягає 2 млн. осіб. Однак слід зазначити, що відродження Римо-Католицької церкви в незалежній Україні нерідко має труднощі й перепони, спричинені в значній мірі багатовіковою антикатолицькою пропагандою, яка намагалася укорінити стереотип про те, що католицизм на українських землях є чужорідним і навіть ворожим явищем. Тому багатьом римо-католицьким спільнотам відмовляли у реєстрації, а старовинні католицькі храми віддавали іншим конфесіям. Достатньо згадати багаторічний процес повернення римо-католицького храму у м. Дніпрі, який мав зручне розташування у центрі міста, і на його приміщення претендувало декілька приватних структур. Сьогодні у цьому храмі у повному обсязі відправляється римо-католицький культ. Розгортання структур Римо-католицької церкви на сході України не завжди схвально сприймалося й православними віруючими. Православні звинувачували римо-католиків у прозелітизмі, їхню діяльність уважали незаконною на канонічній території Української православної церкви. Так, на початку будівництва харківського римо-католицького храму Святого Сімейства (у 2004 р.) навіть були виступи православних віруючих проти будівництва цього храму й монастиря отців-мар'янів. Проте на сьогодні розташовані близько один від одного православний храм св. Олексія і католицький храм Святого Сімейства мирно співіснують і являють собою приклад міжконфесійного діалогу. Такому діалогу сприяють також зв'язки

римо-католицьких парафій і парафій Київського Патріархату, зокрема у харківському регіоні. Так, представники Київського Патріархату майже завжди беруть участь у святкуванні найзначніших християнських урочистостей.

Харківські римо-католицькі парафії, зокрема кафедральний храм Успіння Пресвятої Богородиці, уже багато років, майже з самого початку свого відродження у пострадянські часи, провадять широку благодійницьку діяльність, яка полягає у наданні першої медичної допомоги особам, що її потребують, організації харчування безробітних тощо. Особливо ця діяльність активізувалася з початком військових дій на сході України. Так, нинішній ординарій Харківсько-Запорізької дієцезії Станіслав Широкоградюк в одному з своїх інтерв'ю говорив, що коли він приїхав до Харкова, то не міг працювати як єпископ, бо постійно приймав вимушених переселенців, які потребували різноманітної допомоги: психологічної, медичної, матеріальної. Їм було необхідно допомагати. Поруч із кафедральним храмом поставили кіоски, в яких роздавали їжу потребуючим і надавали медичну допомогу; але цього було замало, і єпископ запропонував збудувати центр соціальної допомоги. Тепер працює новозбудований центр, де є велика їдальня, куди щодня приходять на обіди потребуючі; там же знаходиться пункт розподілу гуманітарної допомоги – одягу, взуття, продовольчих пакетів; є душові та пральні машини, кабінет психолога та юриста. Також діє дитяча кімната для дітей переселенців – вони туди приходять гратися, робити уроки, досвідчені педагоги проводять заняття з англійської мови. Керівництво дієцезії дбає також про відпочинок переселенців. Римо-католицька церква в Україні старається відгукнутися на всі потреби сьогодення. Щоб виконати запити нужденних, вона потребує допомоги коштами з боку міжнародних церковних благодійницьких організацій.. Найбільше у цьому плані Римо-католицьку церкву підтримує Карітас Австрії та Німеччини, а також ціла низка європейських благодійних організацій. За їхньої фінансової підтримки дітей із Харкова вдалося відправити на відпочинок до Яблуниці. Діти були вражені Карпатами, відпочинком і гостинністю місцевих жителів, а батьки

подякували католицькі парафії за надання можливості такого відпочинку дітей. Крім того, такі табори – це нагода через дітей виховати також і батьків, вважає Станіслав Ширококорядюк. Адже це не звичайний відпочинок, там діє програма християнського виховання, спільні молитви, Святі Меси, спільні заняття – церква хоче дати їм не лише матеріальну, а й духовну допомогу. В цьому напрямку Карітас дійсно робить величезну роботу – не лише матеріально забезпечує потреби людей на зразок швидкого обслуговування. Організація надає людям також духовну допомогу, приділяє увагу їхній душі.

Карітас в Україні постійно співпрацює не тільки з структурами Римокатолицької церкви, а й з державними органами й громадськими організаціями. Так, 6 березня 2018 року, в стінах Карітасу Харкова відбулося перше заняття жіночого проекту «WE RISE – ЗРОСТАЄМО РАЗОМ».

Його розпочала представниця Харківської обласної служби зайнятості, заступник начальника відділу організації сприяння працевлаштуванню. В доступній формі спеціаліст розповіла про порядок реєстрації безробітних і про те, яким чином нараховується допомога, а також про те, як служба зайнятості допомагає започаткувати власну справу й навчає складати життєздатний бізнес-план.

Працівник служби зайнятості розповіла, що ці знання можна застосувати на практиці, взявши участь у проекті «Рука допомоги», який реалізується Міністерством соціальної політики за підтримки Світового банку. Проект надає безвідсоткову поворотну фінансову допомогу переселенцям та малозабезпеченим особам для підприємницької діяльності.

Наступна учасниця проекту, рекрутер Карітасу Харкова, надала інформацію про ринок праці в Україні. Її практичні завдання допомогли потребуючим виявити актуальні на сьогодні професії. Ці першочергові знання важливі для тих, хто перебуває в пошуку власного професійного шляху. Працівниця Карітасу Харкова, що має досвід роботи в податковій службі, окреслила кадрові питання й законні підстави прийому на роботу та

звільнення. Звичайно, трапляється, що роботодавець не дотримується закону, тому співробітниця Карітасу розповіла, як можна себе убезпечити від зловживань.

Серед харківських парафій Римо-Католицької Церкви парафія св. Вікентія де Поля основою своєї діяльності вважає саме доброчинність. Заснована у 1993 р. на Салтівці отцями-лазаристами, парафія розгорнула широку кампанію допомоги найбільш нужденним прошаркам населення України. На сьогодні існує розгалужена система вікентійських організацій, котрі отримали загальну назву «Вікентійська родина». Це Конгрегація Місії св. Вікентія де Поля, Конгрегація доньок Милосердя св. Вікентія де Поля, Марійні сестри Чудотворного Медальйону, Вікентійська молодь Марії, Асоціація Чудотворного Медальйону, Товариство св. Вікентія де Поля, Міжнародна асоціація милосердя, Всеукраїнський доброчинний фонд Деполь Україна. Всі ці організації працюють завдяки пожертвам різних юридичних і фізичних осіб України й світу. Зібрані кошти йдуть на організацію різноманітних благодійницьких акцій. Отці-лазаристи не обмежуються суто акційним характером своєї діяльності, доброчинність є основою вікентійської духовності, тому ця діяльність є постійною. Звісно, вона не обмежується суто матеріальною складовою, а й має чітко виражений духовно-просвітницький характер. Треба також відзначити інтернаціональний склад вірян парафії, що включає в себе представників різних націй, рас і культур. Діяльність парафії сприяє збереженню їх традицій, мови і культури.

Таким чином, Римо-католицька церква в Україні, зокрема в її східних регіонах, проводить різноманітну релігійну, просвітницьку та благодійну діяльність, що сприяє подальшому розвитку українського суспільства. Католицька церква поступово займає своє місце у конфесійній структурі України, престиж і значення українського католицизму невинно зростають.

Література

1. Бондаренко В. Міжконфесійний конфлікт в Україні: витоки, стан і шляхи подолання / В. Бондаренко // Людина і світ. – 1991. – № 3. – С. 2-6.

2. Бондаренко В. Релігійне життя в сучасній Україні: стан, тенденції та проблеми розвитку / В. Бондаренко // Людина і світ. — 2003. — № 12. — С. 19-39.
3. Бондаренко В. Церкви України: пошук власного шляху / В. Бондаренко, В. Єленський // Людина і світ. — 1993.— № 1. — С. 10-13.
4. Колодний А.М. Історія релігії в Україні / А.М. Колодний, П.Л. Яроцький. — К. : Знання, 1994. — 735 с.
5. Осадчий В. Католицька Церква в Україні.- Луцьк, 2001. — 112 с.

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE ROMAN CATHOLIC CHURCH IN THE EAST OF UKRAINE (end of the XX – early XXI century)

E. Marahovska

In the space of modern culture and society, the question of dialogue between different ethnic groups, traditions and confessions is actualized. It is the dialogue of cultures contributing to solving many problems of a planetary scale – environmental, economic, moral and ethical, etc. The most important condition for the survival of modern civilization is a multicultural inner dialogue between cultures that will promote cultural interchange, interaction of cultures worldwide. In the process of developing a dialogue of cultures a significant place is religion. History is full of many examples of the intolerable attitude of religions to each other. However, in today's world, the trend of tolerance is spreading: more and more people are convinced of the need for peaceful cooperation between cultures and religions. Certain religions and confessions are increasingly beginning to operate in areas that historically belonged to other communities. This region is the eastern part of Ukraine, the majority of believers confess here the Orthodox faith. However, since the 90s of the twentieth century. in the eastern part of Ukraine, the structures of the Roman Catholic Church are reviving. It should be noted that they existed in pre-October time, but served foreigners or their descendants. The local orthodox population did not have the right to rely on Catholic faith, such an act was a criminal offense. Today the situation is fundamentally different: modern society professes the idea of freedom of religion. Now a Catholic can become any person at will and Catholic clergy to work with believers, svtohylyad are formed within different cultural traditions. Therefore, the local Roman Catholic hierarchy tries to find adequate methods of inculcation in the Eastern Ukrainian society.

Key words: Roman Catholic Church, inculturation, tolerance, multiculturalism, polyconfessionalism.

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ РИМСКО-КАТОЛИЧЕСКОЙ ЦЕРКВИ НА ВОСТОКЕ УКРАИНЫ (конец XX – нач. XXI в)

Е.В. Мараховская

В пространстве современной культуры и общества актуализируется вопрос диалога между различными этносами, традициями и конфессиями. Именно диалог культур способствует решению многих проблем планетарного масштаба – экологических, экономических, морально-этических и др. Наиболее важным условием самосохранения поликультурной современной цивилизации является внутренний диалог между культурами, который будет способствовать культурному взаимообмену, взаимодействия культур в мировом масштабе. В процессе развития диалога культур значительное место занимает религия. История изобилует многими примерами нетерпимого отношения религий друг к другу. Однако в современном мире распространяется тенденция толерантности: все больше людей убеждается в необходимости мирного сотрудничества культур и религий. Определенные религии и конфессии все чаще начинают свою деятельность на тех территориях, которые исторически принадлежали другим сообществам. Таким регионом является восток Украины, большинство верующих исповедуют здесь православную веру. Однако, начиная с 90-х годов. в восточной части

Украины возрождаются структуры Римско-католической церкви. Надо отметить, что они существовали и в дооктябрьские времена, однако обслуживали иностранцев или их потомков. Местное православное население не имело права попадаться на католическую веру, такое деяние уголовным преступлением. Сегодня ситуация принципиально иная: современное общество исповедует идеи свободы вероисповедания. Теперь католиком может стать любой человек по собственному желанию и католическом клира приходится работать с верующими, взгляд которых сформировался в пределах другой культурной традиции. Поэтому местная римско-католическая иерархия пытается найти адекватные методы инкультурации в восточно социум.

Ключевые слова: Римско-католическая церковь, инкультурация, толерантность, поликультурность, поликонфесийность.